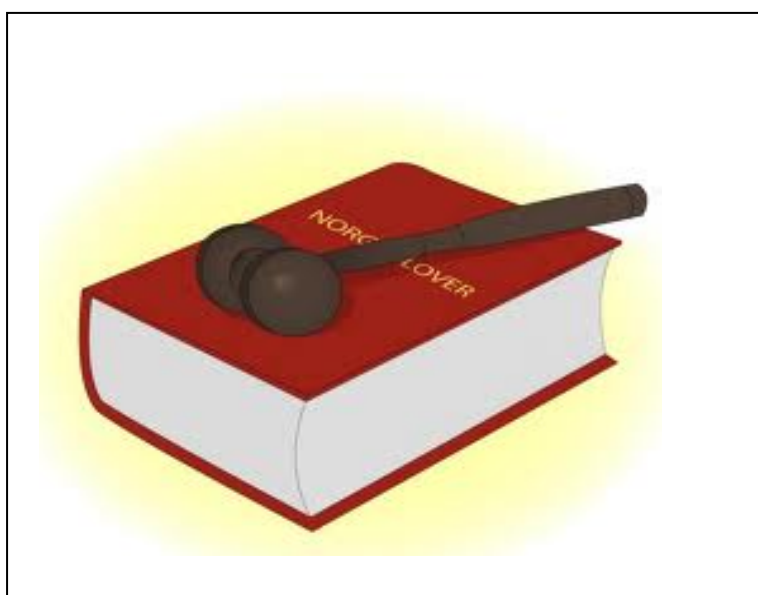

Forvaltningsrevisjon i Alvdal kommune

Bærekraft i økonomisk utvikling og status i Alvdal kommune

Formålet med prosjektet er å belyse den økonomiske utviklingen og status i Alvdal kommune

INNHold

1	BAKGRUNN, FORMÅL OG METODE/AVGRENSNING	3
1.1	Bakgrunn	3
1.2	Formål.....	3
1.3	Metode/avgrensning	3
2	PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER	3
2.1	Problemstillinger	3
2.2	Revisjonskriterier	4
	PROBLEMSTILLING 1	4
3	DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSUTGIFTER HVOR BRUTTO DRIFTSRESULTAT OG NETTO DRIFTSRESULTAT REPRESENTERER SENTRALE NØKKELTALL.....	4
3.1	Utviklingen i økonomiske nøkkeltall over tid.....	4
3.2	Sammenligninger med andre kommuner og kostragruppe 02	6
3.3	Sammenstille utvikling og status med mål som kommunen har beskrevet i sine styringsdokumenter	7
3.4	Revisjonens vurdering.....	8
	PROBLEMSTILLING 2	10
4	INVESTINGER OG FINANSIERING AV DISSE FORDELT PÅ LÅNE- OG EGENFINANSIERING	10
4.1	Utviklingen i økonomiske nøkkeltall over tid.....	10
4.2	Sammenligninger med andre kommuner	10
4.3	Konsekvenser av tiltak i kommunens økonomiplan for 2015 - 2022.....	11
4.4	Revisjonens vurdering.....	11
	PROBLEMSTILLING 3	12
5	KOMMUNENS EGENKAPITAL SOM RESERVE I DISPOSISJONSFOND OG FRIE INVESTERINGSFOND	12
5.1	Utviklingen i økonomiske nøkkeltall over tid.....	12
5.2	Sammenligninger med andre kommuner og kostragruppe 02	13
5.3	Utvikling i forhold til mål i egne styringsdokumenter	14
5.4	Revisjonens vurdering.....	14
	PROBLEMSTILLING 4	15
6	KOMMUNENS LÅNEGJELD MED KONSEKVENSER FOR RENTE- OG AVDRAGSBELASTNING	15
6.1	Utviklingen i økonomiske nøkkeltall over tid.....	15
6.2	Sammenligninger med andre kommuner og kostragruppe 02	16
6.3	Konsekvenser av tiltak i kommunens økonomiplan for 2015 - 2022.....	17
6.4	Revisjonens vurdering.....	18
	PROBLEMSTILLING 5	20
7	KOMMUNENS ØKONOMISTYRING I FORHOLD TIL VEDTATT BUDSJETT	20
7.1	Driftsregnskapet og investeringsregnskapet	20
7.2	Sammenligninger med andre kommuner	21
7.3	Revisjonens vurdering.....	22
8	RÅDMANNENS UTTALELSE	22

9	REVISJONENS KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER.....	23
9.1	Revisjonens konklusjoner	23
9.2	Revisjonens anbefaling.....	28
10	KILDEREFERANSER OG VEDLEGG.....	28
10.1	Kildereferanser	28
10.2	Rådmannens uttalelse	28

Alvdal den 12. august 2015

Svein Magne Evavold
Revisjonssjef

Henning Mikkelsen
Revisor

1 Bakgrunn, formål og metode/avgrensning

1.1 Bakgrunn

Kontrollutvalget i Alvdal kommune har vedtatt plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2012 – 2015 som ble behandlet av kontrollutvalget i sak 27/2012 og av kommunestyret i sak 6/2013.

Prioritert prosjekt i 2015 er knyttet til bærekraftig utvikling med vekt på formuesbevaring og økonomisk sårbarhet og balanse.

Alvdal kommunes økonomiplan for 2015 – 2022 viser at kommunen vil gå inn i en periode med stor lånegjeld og dermed store krav til økonomisk styring og kontroll. Kommunen har i sine styringsdokumenter beskrevet mål for den økonomiske utviklingen.

1.2 Formål

Formålet med prosjektet er å belyse den økonomiske utviklingen og status i Alvdal kommune.

1.3 Metode/avgrensning

Revisjonen vil i sine undersøkelser ta utgangspunkt i økonomiske nøkkeltall for perioden 2008 – 2014 som vi mener viser sentrale hovedtrekk ved kommunens økonomiske utvikling.

Samtidig sammenholdes økonomiske opplysninger fra Alvdal kommune mot tilsvarende tall fra andre kommuner som det er relevant å sammenligne med.

Det sendes oppstartbrev til rådmannen der vi varsler om oppstart av prosjektet. Prosjektet gjennomføres med dokumentinnsamling og dokumentanalyse.

2 Problemstillinger og revisjonskriterier

2.1 Problemstillinger

Formålet med dette prosjektet er å belyse den økonomiske utviklingen og statusen i Alvdal kommune. Det kan gjøres ved å se på:

- Utviklingen i økonomiske nøkkeltall over tid.
- Sammenligninger med andre kommuner.
- Sammenstille utvikling og status med mål som kommunen har beskrevet i sine styringsdokumenter.
- Konsekvenser av tiltak i kommunens økonomiplan for 2015 – 2022.

- En vurdering av kommunens økonomiske handlefrihet med utgangspunkt i driftsresultat, fondsbeholdning og gjeldssituasjon.

Økonomisk utvikling og status vurderes for:

- Driftsinntekter og driftsutgifter hvor brutto driftsresultat og netto driftsresultat representerer sentrale nøkkeltall.
- Investeringer og finansiering av disse fordelt på låne- og egenfinansiering.
- Kommunens egenkapital som reserve i disposisjonsfond og frie investeringsfond.
- Kommunens lånegjeld med konsekvenser for rente- og avdragsbelastning.
- Kommunens økonomistyring i forhold til vedtatt budsjett.

2.2 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier skal danne norm eller en referanse som de innsamlede dataene vurderes opp mot og gir uttrykk for et ideal for hvordan tilstanden bør være på det reviderte området. Revisjonskriterier utledes fra lover, forskrifter, politiske vedtak, retningslinjer, mål, føringer osv.

Det utledes ikke revisjonskriterier i dette prosjektet. Årsaken til dette er at revisjonen mener at prosjektet berører spørsmål som kommunen først og fremst må vurdere selv. Revisjonskriterier hvor det måles opp mot begrepet «bærekraftig økonomisk utvikling» vil innebære betydelig grad av skjønn og politiske vurderinger, og dette er forhold som revisjonen ikke skal gå inn på.

PROBLEMSTILLING 1

3 Driftsinntekter og driftsutgifter hvor brutto driftsresultat og netto driftsresultat representerer sentrale nøkkeltall

3.1 Utviklingen i økonomiske nøkkeltall over tid

Tall i millioner kroner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Driftsinntekter	149,9	165,3	172,0	185,0	192,8	206,1	216,4
Driftsutgifter	148,2	157,4	167,2	180,5	186,0	202,1	204,4
Brutto driftsresultat	1,8	7,9	4,8	4,6	6,9	4,0	12,0
Netto driftsresultat	-0,8	4,5	3,1	3,1	4,9	2,5	6,9
Bto. dr.res. i % av driftsinntekter	1,2	4,8	2,8	2,5	3,6	1,9	5,5
Nto. dr.res. i % av driftsinntekter	-0,5	2,7	1,8	1,7	2,5	1,2	3,2

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat har vært positivt i hele perioden, og spesielt har det vært en stor økning fra 2013 til 2014 hvor dette utgjorde 5,5 % av driftsinntektene.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat for kommuner og fylkeskommuner angir forholdet mellom driftsinntekter og driftsutgifter, og hvor netto renteutgifter og låneavdrag er medregnet. Et forum for å få frem data om kommunesektorens økonomi er *Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi* (TBU). Utvalget som ble opprettet i 1979, består nå av representanter fra staten (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Finansdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet), KS, kommuner, fylkeskommuner, Statistisk sentralbyrå og Norges Handelshøyskole og blir ledet av en uavhengig forsker. To ganger årlig presenteres rapporter som gir en oversikt over utviklingen i kommunesektorens økonomi og drøfter en del forhold som påvirker kommunenes rammevilkår. TBU anser netto driftsresultat som hovedindikatoren for den økonomisk balansen i kommuner og fylkeskommuner. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommuner og fylkeskommuner har til disposisjon til avsetninger og investeringer.

TBU har tidligere anbefalt at netto driftsresultat for kommunesektoren som helhet over tid bør utgjøre om lag 3 prosent av driftsinntektene. Hovedsakelig fordi momskompensasjon knyttet til investeringer er flyttet fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet, er det anbefalte nivået på netto driftsresultat redusert. I høstrapporten for 2014 ble det anbefalte nivået for kommunesektoren som helhet nedjustert til 2 prosent, og med et anbefalt nivå på 1¾ prosent for kommunene (inklusive Oslo) og 4 prosent for fylkeskommunene. I TBUs rapport av April 2015 er netto driftsresultat for kommunesektoren som helhet anslått til 1,3 prosent av inntektene i 2014.

For Alvdal kommune har netto driftsresultat vært positivt med unntak av 2008. For 2014 er netto driftsresultat 3,2 % av driftsinntektene. I de øvrige årene i perioden 2008 – 2014 ligger netto driftsresultat under anbefalingen fra TBU på 3 %.

I tilknytning til netto driftsresultat for Alvdal kommune, skal bemerkes at dette også er påvirket av håndteringen av premieavvik pensjon. Det er 2 alternative måter å amortisere premieavvik på, 1-års amortisering eller flere års amortisering – jfr. § 13-4 i Forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner) av 15.12.2000. Alvdal kommune praktiserer 1-årig amortisering i henhold til vedtak i kommunestyret. I kommunens årsberetning for 2014 er det gitt uttrykk for at netto driftsresultat bør korrigeres ved at premieavvik pensjon trekkes ut. I 2014 er korrigert netto driftsresultat beregnet til 3,0 mill. kroner, som utgjør ca. 2,0 % av driftsinntektene. Nedenfor er vist korrigert driftsresultat for hele perioden 2008 – 2014:

Tall i millioner kroner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Netto driftsresultat	-0,8	4,5	3,1	3,1	4,9	2,5	6,8
Korrigert premieavvik	-0,9	-1,6	-2,0	0,3	-5,0	-0,9	-4,7
Korrigert amortisert premieavvik	3,0	0,9	1,6	2,0	-0,3	5,0	0,9
Korrigert netto driftsresultat	1,3	3,8	2,7	5,4	-0,4	6,6	3,0

Korr. nto. driftsres. i % av driftsinnt.	0,9	2,3	1,6	2,9	-0,2	3,2	1,4
--	-----	-----	-----	-----	------	-----	-----

Rådmannen har i sin høringsuttalelse fremlagt beregning av netto driftsresultat hvor premieavviket er amortisert med 15 og 10 år. Disse beregningene viser: For 2014 er netto driftsresultat 3,0 % av driftsinntektene. I de øvrige årene i perioden 2008 – 2014 varierer netto driftsresultat fra 1,3 % til 3,0 %.

Det skal også nevnes at netto driftsresultat for 2014 ikke er direkte sammenlignbart med tidligere år. Dette har sammenheng med at fra og med 2014 føres momskompensasjonen knyttet til investeringer i investeringsregnskapet, ikke i driftsregnskapet som tidligere.

3.2 Sammenligninger med andre kommuner og kostragruppe 02

Vi har foretatt sammenligning av økonomiske nøkkeltall med 3 andre kommuner – 2 i Hedmark og 1 i Oppland. Det er her benyttet KOSTRA-tall (Kommunal-Stat-Rapportering). Dette er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet for å gi relevant informasjon til beslutningstakere og andre, både nasjonalt og lokalt. Informasjonen skal tjene som grunnlag for analyse, planlegging og styring. I KOSTRA blir det gjort en gruppering av kommunene. Denne grupperingen er laget for å gjøre det mulig å sammenligne seg med «like» kommuner. Det er inntekts- og kostnadsnivået i kommunen som bestemmer hvilken kommunegruppe en havner i. Foruten inntekts- og kostnadsnivå, bestemmes plasseringen i kommunegrupper av folkemengden i kommunen. Statistisk sentralbyrå har foretatt gruppering av kommunene i 16 kategorier. Alvdal kommune er plassert i kommunegruppe 2, som består av små kommuner med middels bundne kostnader pr. innbygger og middels frie disponible inntekter. Utvalgte kommuner er hentet fra denne gruppering.

Følgende kommuner er valgt ut for sammenligning av økonomiske nøkkeltall:

- Grue kommune
- Åmot kommune
- Dovre kommune

Tall i millioner kroner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Grue kommune:							
Brutto driftsresultat	29,0	12,5	5,7	13,9	13,2	-4,3	3,1
Netto driftsresultat	15,3	1,1	-3,2	5,6	3,4	-14,3	-3,0
Bto. dr.res. i % av driftsinntekter	8,0	3,6	1,6	3,6	3,3	-1,0	0,8
Nto. dr.res. i % av driftsinntekter	4,2	0,3	-0,9	1,5	0,8	-3,5	-0,7
Åmot kommune:							
Brutto driftsresultat	-6,4	-0,6	-8,9	-1,4	10,3	0,8	9,5
Netto driftsresultat	-10,4	3,1	-6,5	-1,4	9,3	-1,1	7,2
Bto. dr.res. i % av driftsinntekter	-2,1	-0,2	-2,7	-0,4	2,7	0,2	2,3
Nto. dr.res. i % av driftsinntekter	-3,5	0,9	-2,0	-0,4	2,4	-0,3	1,7
Dovre kommune:							

Brutto driftsresultat	-12,8	-3,7	-9,9	-4,4	-8,8	-11,5	-11,1
Netto driftsresultat	-4,8	5,9	-0,6	4,0	-0,7	-2,8	-3,7
Bto. dr.res. i % av driftsinntekter	-7,8	-2,0	-5,2	-2,2	-4,2	-5,3	-4,9
Nto. dr.res. i % av driftsinntekter	-2,9	3,2	-0,3	2,0	-0,3	-1,3	-1,6

Grue kommune

Brutto driftsresultat varierer fra -1,0 % til +8,0 % av driftsinntektene.

Netto driftsresultat varierer fra -3,5 % til +4,2 % av driftsinntektene.

Åmot kommune

Brutto driftsresultat varierer fra -2,7 % til +2,7 % av driftsinntektene.

Netto driftsresultat varierer fra -3,5 % til +2,4 % av driftsinntektene.

Dovre kommune

Brutto driftsresultat har vært negativt i hele perioden og har variert fra -7,8 % til -2,0 % av driftsinntektene.

Netto driftsresultat varierer fra -2,9 % til +3,2 % av driftsinntektene.

Vi gjengir også nøkkeltall for den kommunegruppe som Alvdal tilhører,

Kostragruppe 02:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bto. dr.res. i % av brutto driftsinntekter	0,4	2,4	1,8	1,9	1,7	1,7	0,3
Nto. dr.res. i % av brutto driftsinntekter	0,2	3,7	2,7	2,1	2,3	2,1	0,6

Brutto driftsresultat varierer fra +0,4 % til +2,4 % av driftsinntektene.

Netto driftsresultat varierer fra +0,2 % til +3,7 % av driftsinntektene.

Det presiseres at ved sammenligning med andre kommuner er benyttet ureviderte KOSTRA-tall pr. 15.03.15, mens det for kommunegruppe 2 er benyttet reviderte tall pr. 15.06.15. Det er her benyttet konserntall, mens det for Alvdal er benyttet årsregnskapets tall.

3.3 Sammenstille utvikling og status med mål som kommunen har beskrevet i sine styringsdokumenter

Alvdal kommune har som en del av styringssystemet, utarbeidet tjenestebeskrivelser for de enkelte enhetene. Videre benyttes såkalte styringskort med større grad av konkretisering av målsettinger og tiltak. I sammenheng med styringskortene legges det opp til vurderinger av gjennomførelse/status av tiltakene.

I styringskortene for enhetene er satt opp målsettinger innen følgende målområder: økonomi, medarbeidere og kompetanse, brukere.

I budsjett for 2014 er satt opp følgende målsetting når det gjelder økonomi: 3 % av netto driftsramme avsettes til driftsfond. Dette er en målsetting som ikke er lagt inn tallmessig i budsjettet.

3.4 Revisjonens vurdering

Brutto driftsresultat

Alvdal kommune har hatt positivt brutto driftsresultat i hele perioden. Driftsresultatene viser forholdsvis store variasjoner og var på det laveste i 2008 med 1,2 % av driftsinntektene. Høyest driftsresultat var det i 2014 og utgjorde da hele 5,5 % av driftsinntektene. Variasjonsbredden (differansen mellom høyeste og laveste verdi) er 4,3 %.

Det kan i denne sammenheng være hensiktsmessig å se på gjennomsnittet for perioden. I pkt. 3.1 er det i tilknytning til netto driftsresultat bemerket at 2014 ikke er direkte sammenlignbart med tidligere år. Dette har sammenheng med at fra og med 2014 føres momskompensasjon knyttet til investeringer i investeringsregnskapet, ikke i driftsregnskapet som tidligere. Det samme gjelder også brutto driftsresultat.

Vi har beregnet at brutto driftsresultat i prosent av driftsinntektene i gjennomsnitt utgjorde 3,2 % for Alvdal kommune i perioden 2008 – 2014.

Sammenligning med andre kommuner og kommunegruppen viser følgende tall:

- Grue kommune:
Gjennomsnitt 2008 – 2014; 2,8 % av driftsinntektene
- Åmot kommune:
Gjennomsnitt 2008 – 2014; 0,7 % av driftsinntektene
- Dovre kommune:
Gjennomsnitt 2008 – 2014; -4,5 % av driftsinntektene
- Kostragruppe 02:
Gjennomsnitt 2008 – 2014; 1,5 % av driftsinntektene.

Alvdal kommune har brutto driftsresultat som har vært bedre enn sammenligningskommunene.

Netto driftsresultat

1-årig amortisering premieavvik

Alvdal kommune har i perioden hatt positivt netto driftsresultat med unntak av 2008. Driftsresultatene viser også her noe variasjon i perioden, men er mindre enn for brutto driftsresultat, og var på det laveste i 2008 med -0,5 % av driftsinntektene. Høyest driftsresultat var det i 2014 og utgjorde da 3,2 % av driftsinntektene. Variasjonsbredden er 3,7 %.

Gjennomsnittlig netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene har for Alvdal kommune vært på 1,8 % i perioden.

Amortisering premieavvik 15 og 10 år

Netto driftsresultat har vært positivt i hele perioden. Driftsresultatene viser mindre variasjoner enn årsregnskapets tall, og var på det laveste i 2008 med 1,3 % av driftsinntektene. Høyest driftsresultat var det i 2009, 2013 og 2014 og utgjorde da 3,0 % av driftsinntektene. Variasjonsbredden er 1,7 %.

Gjennomsnittlig netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene har for Alvdal kommune vært på 2,4 % i perioden.

Sammenligning med andre kommuner og kommunegruppen viser følgende tall:

- Grue kommune:
Gjennomsnitt 2008 – 2014; 0,2 % av driftsinntektene
- Åmot kommune:
Gjennomsnitt 2008 – 2014; -0,2 % av driftsinntektene
- Dovre kommune:
Gjennomsnitt 2008 – 2014; -0,2 % av driftsinntektene
- Kostragruppe 02:
Gjennomsnitt 2008 – 2014; 2,0 % av driftsinntektene.

Alvdal kommune har et netto driftsresultat som er på linje med gjennomsnittet for Kostragruppe 02, men vesentlig bedre enn Grue, Åmot og Dovre kommuner.

Nedenfor følger en nærmere analyse av netto driftsresultat målt mot anbefalingene fra TBU. I årsregnskapet for 2014 har kommunen et netto driftsresultat på 3,2 % av driftsinntektene. Dette er vesentlig høyere enn anbefalingen fra TBU på 1,75 % av driftsinntektene. For de øvrige årene 2008 – 2013 er netto driftsresultat under anbefalingen fra TBU på 3 % av driftsinntektene.

Netto driftsresultat for Alvdal kommune er også påvirket av håndteringen av premieavvik pensjon. Ved bokføring av premieavvik (1-årig amortisering), er det 6 år hvor netto driftsresultat er under anbefalingen fra TBU på 3 %. Korrigeres det for premieavvik (15 og 10 års amortisering), er det 4 år der netto driftsresultat er under anbefalingen fra TBU. Dersom det sees helt bort fra premieavvik (jfr. side 6 i rapporten), er det 5 år hvor netto driftsresultat er under anbefalingen fra TBU.

Mål som kommunen har beskrevet i sine styringsdokumenter

Alvdal kommune har i 2014 nådd sin målsetting om avsetning til generelt disposisjonsfond, men har i varierende grad av måloppnåelse når det gjelder økonomi på enhetene.

PROBLEMSTILLING 2

4 Investeringer og finansiering av disse fordelt på låne- og egenfinansiering

4.1 Utviklingen i økonomiske nøkkeltall over tid

Tall i millioner kroner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Investeringer i anleggsmidler	6,8	7,1	10,2	23,9	8,5	17,2	40,7
Finansiering:							
* Lånefinansiering	1,9	2,6	8,1	18,7	5,7	14,1	30,4
* Egenfinansiering	4,9	4,5	2,1	5,2	2,8	3,1	10,3
Investeringsutg. i % av driftsinntekter	4,5	4,3	5,9	12,9	4,4	8,3	18,8

Ifølge norm gjengitt i årsberetningen for 2014 skal investeringsutgifter maksimalt utgjøre 15 % av driftsinntektene. I statistikk for kommunaløkonomi og tjenesteproduksjon 2004 utarbeidet av Fylkesmannen i Hedmark heter det: «Brutto investeringsutgifter er et uttrykk for investeringer i realkapital (kapitalgjenstander av fysisk art). Investeringsutgiftene kan relateres til både *selvfinansierende* utgifter (utgifter som følger av investeringer som kompenseres ved tilskuddsordninger, for eks. kompensasjonstilskudd til eldresatsingen) og *ikke selvfinansierende* investeringer som i nettoutgift belastes kommunekassen. Isolert sett kan en derfor ikke så på utviklingen i investeringsaktiviteten som et uttrykk for kommunens økonomiske stilling. Brutto investeringer bør ikke overstige 15% av driftsinntektene over tid.»

For 2014 utgjør investeringsutgiftene 18,8 % av driftsinntektene. I de øvrige årene i perioden 2008 – 2014 ligger investeringene under normen på 15 %.

4.2 Sammenligninger med andre kommuner

Tall i millioner kroner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Grue kommune:							
Investeringer i anleggsmidler	119,2	43,6	40,8	16,8	16,3	17,7	24,8
Investeringsutg. i % av driftsinntekter	33,0	12,5	11,4	4,4	4,0	4,3	6,0
Åmot kommune:							
Investeringer i anleggsmidler	31,2	27,0	22,3	47,4	83,7	34,1	54,3
Investeringsutg. i % av driftsinntekter	10,4	8,3	6,7	13,2	21,7	8,4	13,2
Dovre kommune:							
Investeringer i anleggsmidler	53,9	18,4	23,8	13,9	20,1	16,4	24,8
Investeringsutg. i % av driftsinntekter	32,6	9,9	12,4	6,8	9,5	7,6	10,9

Grue kommune

For 2008 utgjør investeringsutgiftene 33 % av driftsinntektene. I de øvrige årene i perioden 2008 – 2014 ligger investeringene under normen på 15 %.

Åmot kommune

For 2012 utgjør investeringsutgiftene 21,7 % av driftsinntektene. I de øvrige årene i perioden 2008 – 2014 ligger investeringene under normen på 15 %.

Dovre kommune

For 2008 utgjør investeringsutgiftene 32,6 % av driftsinntektene. I de øvrige årene i perioden 2008 – 2014 ligger investeringene under normen på 15 %.

4.3 Konsekvenser av tiltak i kommunens økonomiplan for 2015 - 2022

Kommunen vil i økonomiplanperioden møte nye og betydelige utfordringer. Rådmannens forslag til økonomiplan inneholder svært store investeringer. Det foreslås brutto 234 mill. kroner. Da er investeringer i vann og avløp ikke iberegnet. Investeringene innen selvkostområdene finansieres med lån, men de løpende rente- og avdragsutgiftene skal dekkes inn årlig fra økte avgifter fra abonnenter. Når investeringer i vann og avløp på 70 mill. kroner medtas, utgjør de totale investeringer i planperioden 304 mill. kroner.

Finansiering: Momskompensasjon, tilskudd, bruk av fond, salg av Jonstadbygget og låneopptak.

De største investeringene er:

✓ Ferdigstillelse TFF-boliger (2015)	19,4 mill. kroner
✓ Forprosjekt detaljprosj. ny skole og hall (2015)	16,0 mill. kroner
✓ Opprusting Sjulhusveien (2016)	3,8 mill. kroner
✓ Veiomlegging ved Alvdal Skurlag	7,5 mill. kroner
✓ Ny barneskole (2016 – 2017)	117,1 mill. kroner
✓ Ventilasjonsanlegg Solsida (2016)	5,6 mill. kroner
✓ Idretts-/flerbrukshall (2018)	40,0 mill. kroner
✓ Nytt renseanlegg (2018)	55,0 mill. kroner

4.4 Revisjonens vurdering

Investeringsutgiftene viser store variasjoner og var på det laveste i 2008. Høyest var investeringsutgiftene i 2014 og utgjorde da 18,8 % av driftsinntektene. Variasjonsbredden er 14,5 %. Beregnet gjennomsnitt for perioden 2008 – 2014 utgjør 8,5 % av driftsinntektene. Investeringene ligger godt under fylkesmannens finansindikator om at brutto investeringsutgifter ikke bør overstige 15 % av driftsinntektene over tid.

Sammenligning med andre kommuner viser følgende tall:

- Grue kommune:

- Gjennomsnitt 2008 – 2014; 10,8 % av driftsinntektene
Åmot kommune:
- Gjennomsnitt 2008 – 2014; 11,7 % av driftsinntektene
Dovre kommune:
- Gjennomsnitt 2008 – 2014; 12,8 % av driftsinntektene.

Sammenligningskommunene har hatt vesentlig høyere investeringsutgifter i perioden enn Alvdal kommune.

Alvdal kommunes totale investeringer i perioden utgjør 114,4 mill. kroner, hvorav 81,5 mill. kroner er lånefinansiert (71 %) og 32,9 mill. kroner er finansiert med egenkapital (29 %).

Etter vår vurdering har kommunen hatt en tilfredsstillende egenfinansiering av investeringene.

Situasjon vil imidlertid bli en helt annet med de store investeringene som det legges opp til i økonomiplanperioden. Hovedtyngden av investeringene må da lånefinansieres og investeringsutgiftene vil vesentlig overstige normen på 15 % av driftsinntektene.

PROBLEMSTILLING 3

5 Kommunens egenkapital som reserve i disposisjonsfond og frie investeringsfond

5.1 Utviklingen i økonomiske nøkkeltall over tid

Tall i millioner kroner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Disposisjonsfond	10,7	14,2	13,5	10,6	12,1	8,0	14,5
Ubundne investeringsfond	3,5	2,5	2,1	2,1	2,1	2,2	2,2
Sum frie fondsmidler	14,2	16,7	15,6	12,7	14,2	10,2	16,7
Frie fondsmidler i % av driftsinnt.	9,5	10,1	9,1	6,9	7,4	4,9	7,7

Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet er i perioden økt fra 10,7 mill. i 2008 til 14,5 mill. kroner i 2014. Fondsmidlene består av det helt frie disposisjonsfondet som pr. 31.12.14 er på 8,1 mill., premieavviksfond på 5,3 mill., klima- og energifond på kr. 514.000 samt en del andre spesifiserte midler på til sammen kr. 570.000. Den største økningen i 2014 skyldes økt avsetning til fond for premieavvik med 3,8 mill., mens det helt frie disposisjonsfondet økte med 2,4 mill. kroner.

Ubundne investeringsfond

Det har vært liten bevegelse på ubundne investeringsfond i perioden som er redusert fra 3,5 mill. i 2008 til 2,2 mill. kroner i 2014.

5.2 Sammenligninger med andre kommuner og kostragruppe 02

Andre kommuner

Tall i millioner kroner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Grue kommune:							
Disposisjonsfond	3,4	5,0	4,8	0,6	7,0	0,3	0,2
Ubundne investeringsfond	7,1	5,2	5,2	2,7	1,8	1,8	0,6
Sum frie fondsmidler	10,5	10,2	10,0	3,3	8,8	2,1	0,8
Frie fondsmidler i % av driftsinnt.	2,9	2,9	2,8	0,9	2,2	0,5	0,2
Åmot Kommune:							
Disposisjonsfond	9,0	6,6	7,3	9,9	11,9	25,9	14,8
Ubundne investeringsfond	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Sum frie fondsmidler	9,5	7,1	7,8	10,4	12,4	26,4	15,3
Frie fondsmidler i % av driftsinnt.	3,2	2,2	2,3	2,9	3,2	6,5	3,7
Dovre kommune:							
Disposisjonsfond	14,5	15,6	18,3	15,0	13,3	11,9	9,5
Ubundne investeringsfond	3,4	2,8	1,3	0,9	0,9	0,9	0,8
Sum frie fondsmidler	17,9	18,4	19,6	15,9	14,2	12,8	10,3
Frie fondsmidler i % av driftsinnt.	10,8	9,9	10,2	7,8	6,7	6,0	4,5

Grue kommune

* *Disposisjonsfond*

Det har vært store bevegelser på disposisjonsfondet i perioden og var på det høyeste i 2012 med 7,0 mill. kroner. Fondet er i perioden sett under ett redusert fra 3,4 mill. kroner i 2008 til 0,2 mill. kroner i 2014.

* *Ubundet investeringsfond*

Det har til dels vært store bevegelser på ubundne investeringsfond i perioden og var på det høyeste i 2008 med 7,1 mill. kroner. Fondet er i perioden sett under ett redusert fra 7,1 mill. kroner i 2008 til 0,6 mill. kroner i 2014.

Åmot kommune

* *Disposisjonsfond*

Det har også her vært store bevegelser på disposisjonsfondet i perioden og var på det høyeste i 2013 med 25,9 mill. kroner. Fondet er i perioden sett under ett økt fra 9,0 mill. kroner i 2008 til 14,8 mill. kroner i 2014.

* *Ubundet investeringsfond*

Det har ikke vært noen bevegelse på ubundne investeringsfond i perioden. Fondet utgjør ved utgangen av 2014 0,5 mill. kroner.

Dovre kommune

* *Disposisjonsfond*

Det har ikke vært like store bevegelser på disposisjonsfondet i perioden som i de 2 andre kommunene idet dette var på det høyeste i 2010 med 18,3 mill. kroner. Fondet er i perioden sett under ett redusert fra 14,5 mill. kroner i 2008 til 9,5 mill. kroner i 2014.

* *Ubundet investeringsfond*

Det har vært forholdsvis små bevegelser på ubundne investeringsfond i perioden som er redusert fra 3,4 mill. i 2008 til 0,8 mill. kroner i 2014.

Kostragruppe 02

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinnt.	6,5	5,6	5,8	5,1	5,3	4,9	4,9

Det synes å ha vært mindre bevegelser på gjennomsnittlig disposisjonsfond for kommunegruppen sammenlignet med kommunene ovenfor. Fondet er i perioden sett under ett redusert fra 6,5 % til 4,9 % av brutto driftsinntekter.

5.3 Utvikling i forhold til mål i egne styringsdokumenter

I årsbudsjett 2015 fremmer rådmannen forslag om en avsetning til disposisjonsfond på kr. 1.415.000. Med en avsetning på kr. 1.415.000 til disposisjonsfond, ligger kommunens driftsnivå om lag 5,5 mill for høyt i forhold til økonomiplan. Dette avviket i driftsnivå må tas ned før planlagte investeringer i ny skole/hall skal gjennomføres. Det tilrås derfor at det i 2015 gjennomføres en omstillingsprosess i kommunens drift. Gjennom arbeidet med budsjett 2015, samt framlagt KOSTRA – analyse for PRO ser man allerede nå 4 områder hvor det kan/bør gjennomføres tiltak med mål om driftsreduksjoner. Disse områdene er:

1. Etablering av bemannede omsorgsboliger som erstatning for deler av kommunens institusjonsplasser på Solsida.
2. Organisatoriske endringer innen TFF.
3. Fysisk ombygging av Alvdal ungdomsskole for å muliggjøre sammenslåing på trinn. Tiltaket er en videreføring av planleggingen av sammenslåing på trinn ifbm ny skole 1 – 7 trinn.
4. Vurdere ressursbruk/driftsnivå ifbm interkommunale samarbeidsløsninger.

Som utgangspunkt for disse tiltakene, tilrår rådmannen at det gjennomføres en KOSTRA – analyse for kommunens virksomhet, gjennom deltakelse i «Kommunekompasset».

5.4 Revisjonens vurdering

Alvdal kommune har frie fondsmidler pr. 31.12.14 som utgjør 7,7 % av driftsinntektene.

Sammenligning med andre kommuner og kommunegruppen viser følgende tall:

- Grue kommune:
Frie fondsmidler pr. 31.12.14; 0,2 % av driftsinntektene
- Åmot kommune:

- Frie fondsmidler pr. 31.12.14; 3,7 % av driftsinntektene
Dovre kommune:
- Frie fondsmidler pr. 31.12.14; 4,5 % av driftsinntektene
- Kostragruppe 02:
Gjennomsnittlig disposisjonsfond pr. 31.12.14; 4,9 % av brutto driftsinntekter.

Alvdal kommune har frie fondsmidler som er til dels vesentlig høyere enn sammenlignbare kommuner og Kostragruppe 02.

«Det helte frie» disposisjonsfondet utgjør ikke mer enn 8,1 mill. kroner og vil sammen med beskjedne ubundne investeringsfond på 2,2 mill. kroner ikke kunne bidra stort til finansiering av de store investeringene som skal gjennomføres de kommende årene.

Etter vår vurdering har ikke kommunen muligheter for nevneverdig egenfinansiering av de store planlagte investeringene og finansieringen må hovedsakelig baseres på lån.

PROBLEMSTILLING 4

6 Kommunens lånegjeld med konsekvenser for rente- og avdragsbelastning

6.1 Utviklingen i økonomiske nøkkeltall over tid

Tall i millioner kroner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Netto lånegjeld	78,9	71,6	73,6	83,1	80,6	88,2	105,9
Renteutgifter	6,3	4,4	3,1	3,2	3,4	2,5	3,1
Låneavdrag	6,5	6,9	6,6	6,8	7,4	7,4	10,6
Netto renter og avdrag	9,1	9,3	7,6	7,9	8,8	8,4	12,1
Netto lånegjeld i % driftsinntekter	52,6	43,3	42,8	44,9	41,8	42,8	48,9
Netto renter og avdrag i % av driftsinnt.	6,1	5,6	4,4	4,3	4,6	4,1	5,6

Netto lånegjeld

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrasket totale utlån og ubrukte lånemidler.

Ifølge norm gjengitt i årsberetningen for 2014 (jfr. indikator fra Fylkesmannen i Hedmark) skal netto lånegjeld maksimalt utgjøre 50 % av driftsinntektene.

For 2008 utgjør netto lånegjeld 52,6 % av driftsinntektene. I de øvrige årene i perioden 2008 – 2014 ligger lånegjelden under normen på 50 %.

Netto renter og avdrag

Netto renter og avdrag består av renteutgifter og avdragsutgifter fratrasket renteinntekter og avdragsinntekter av utlån.

Ifølge normtall gjengitt i årsberetningen for 2014 skal netto renter og avdrag maksimalt utgjøre 7 % av driftsinntektene.

Fra Kommunal økonomisk statistikk, 2004 (Fylkesmannen i Hedmark) hitsettes: «Renter og avdrag viser driftsinntekter som er bundet opp til tilbakebetaling av lån. Rente- og avdragsbelastningen vil avhenge av valgt finansieringsstrategi, f.eks. andelen fremmedkapital, nedbetalingstid o.l. Dette regnskapsbegrepet tar bare hensyn til transaksjoner i driftsregnskapet.

Renter og avdrag = Netto renter + netto avdrag.

Netto renter og avdrag bør ikke overstige 7% av driftsinntektene... Dersom lån er erstattet med andre finansieringsformer, som f.eks. leasing, gir ikke indikatoren et riktig bilde av finanskostnadene i kommunen.»

I hele perioden 2008 – 2014 ligger netto renter og avdrag under normen på 7 % og varierer fra 4,1 % til 6,1 % av driftsinntektene.

6.2 Sammenligninger med andre kommuner og kostragruppe 02

Andre kommuner

Tall i millioner kroner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Grue kommune:							
Netto lånegjeld	457,0	318,7	346,1	348,8	345,7	332,8	347,6
Renteutgifter	23,8	14,8	14,1	14,7	15,4	13,8	13,0
Låneavdrag	16,6	13,3	15,5	14,6	14,7	17,9	15,9
Netto renter og avdrag	35,3	26,2	27,9	27,4	28,4	29,9	27,6
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	126,4	91,2	97,0	91,5	85,2	81,0	84,6
Netto renter og avdrag i % av driftsinnt.	9,8	7,5	7,8	7,2	7,0	7,3	6,7
Åmot kommune:							
Netto lånegjeld	263,5	266,4	271,0	268,6	318,4	328,7	332,4
Renteutgifter	19,8	10,8	11,7	15,1	15,7	15,4	14,4
Låneavdrag	9,5	9,2	9,6	11,1	14,1	15,2	15,8
Netto renter og avdrag	19,9	12,5	13,9	17,6	20,1	22,4	23,3
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	88,0	81,6	81,6	75,0	82,4	81,3	80,6
Netto renter og avdrag i % av driftsinnt.	6,6	3,8	4,2	4,9	5,2	5,5	5,6
Dovre kommune:							
Netto lånegjeld	114,9	120,0	124,5	120,4	123,9	129,6	137,1
Renteutgifter	7,8	5,2	4,4	5,4	5,3	5,1	4,2
Låneavdrag	6,8	8,4	9,4	10,3	7,7	7,8	8,8
Netto renter og avdrag	0,8	0,7	1,5	2,6	2,8	2,7	4,4
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	69,6	64,6	64,9	59,1	58,5	60,3	60,4
Netto renter og avdrag i % av driftsinnt.	0,5	0,4	0,8	1,3	1,3	1,3	1,9

Kostragruppe 02

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinnt.	61,3	63,6	70,2	69,9	66,4	69,7	71,9
Netto finans og avdr. i % av bto. driftsinnt.	4,2	2,5	3,1	3,8	3,5	3,8	4,0

Gjeldsutviklingen i kommunene

I Revidert nasjonalbudsjett 2015 er foretatt en analyse av gjeldsutviklingen i kommunene. Det heter her at et gjennomsnitt for kommunene samlet viser at netto lånegjeld har økt fra 50 pst. av driftsinntektene i 2003 til om lag 74 pst. i 2014. Dersom en sorterer kommunene fra minst gjeld til størst gjeld, har lånegjelden for kommunen i midten av fordelingen, mediankommunen, økt fra 58 pst. av driftsinntektene i 2003 til 69 pst. i 2014. Det er klart færre kommuner enn tidligere som har lav eller negativ netto lånegjeld. Samtidig var det noen færre kommuner som hadde gjeldsgrad på over 130 pst. enn i 2003.

6.3 Konsekvenser av tiltak i kommunens økonomiplan for 2015 - 2022

Lånegjeld

Kommunens totale lånegjeld pr.31.12.14	136,6 mill. kroner
Herav utgjør lån fra Husbanken til videreutlån (START-lån)	<u>7,3 mill. kroner</u>
Lånegjeld til investeringer	<u>129,3 mill. kroner</u>

Det skal gjennomføres store investeringer i planperioden. Disse må idet alt vesentlige lånefinansieres. I følge økonomiplanen forutsettes følgende låneopptak:

- ✓ 2015: 38 mill. kroner som serielån med nedbetaling over 30 år, fast rente i 10 år
- ✓ 2016: 67 mill. kroner som serielån med nedbetaling over 35 år, flytende rente
- ✓ 2017: 49 mill. kroner som serielån med nedbetaling over 35 år, flytende rente
- ✓ 2018: 15 mill. kroner som serielån med nedbetaling over 30 år, flytende rente.

Låneopptakene innebærer en dramatisk økning av lånegjelden. I henhold til økonomiplanen er lånegjelden pr. 31.12.18 knyttet til investeringer, beregnet til 258 mill. kroner og overstiger driftsinntektene «i 2014-kroner» med nærmere 20 %.

Renteutgifter og låneavdrag

Renteutgifter

I økonomiplanen fremgår at rentenivået p.t. er lavt, og at det er få indikasjoner på at renten vil øke vesentlig de første årene. Forslaget til økonomiplan er derfor basert på samme rentenivå i 2015 som i 2014. Det heter videre at forslaget er basert på en moderat økning i renten på 0,3 % -poeng i 2016, en ytterligere økning på 0,45 % -poeng i 2017 og en økning på 0,25 % -poeng i 2018.

Rentenivået er svært lavt (Norges Banks styringsrente er satt ned til 1,00 % gjeldende fra 19.06.2015). Det må forventes en økning i rentenivået. Det er kun et spørsmål om når renteoppgangen vil komme. Ifølge finansketser antydes et rentenivå på 6 – 7 %.

De betydelige investeringer som er lagt til grunn i økonomiplanperioden med stor økning i lånegjelden, bidrar til at kommunen blir mer sårbar for renteøkninger.

Avdragsutgifter

Det fremgår av økonomiplanen at 2 av lånene i KLP er innfridd, og ytterligere 3 lån innfris i 2016 og 2017. Disse 5 lånene hadde/har til sammen 2,9 mill. kroner i avdrag. I 2021 innfris ytterligere 1 lån med avdrag pr. år på 1,3 mill. kroner.

Kommunalbanken og KLP låner ikke ut som annuitetslån, kun som serielån. Det er opp til låntaker å bestemme nedbetalingstid. Lengre nedbetalingsperiode medfører lavere avdragsutgift pr. år.

Rente-/avdragsbelastning

På bakgrunn av store låneopptak i perioden 2015 – 2018 øker både renteutgifter og låneavdrag vesentlig. I henhold til økonomiplanperioden er beregnet følgende rente- og avdragsbelastning i driftsregnskapet:

Tall i millioner kroner	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Renteutgifter	4,0	4,9	7,0	8,6	8,6	8,2	7,9	7,6
Låneavdrag	8,1	9,1	10,6	11,3	12,1	12,1	12,1	10,8
Sum renter og avdrag	12,1	14,0	17,6	19,9	20,7	20,3	20,0	18,4

6.4 Revisjonens vurdering

Renteutgifter og låneavdrag

Både renteutgifter og låneavdrag vil som følge av de store låneopptak knyttet til investeringene i økonomiplanperioden, øke vesentlig sammenlignet med hva som har vært tilfelle til nå.

Oversikten over rente- og avdragsbelastning i pkt. 6.3 ovenfor viser at renteutgiftene øker med 0,9 mill. kroner fra 2015 til 2016. I 2017 øker renteutgiftene vesentlig og utgjør 7,0 mill. kroner, mens det i 2018 og 2019 er en økning på 1,6 mill. kroner til 8,6 mill. kroner for hvert av disse årene. For 2020

budsjetteres det med en beskjeden nedgang på 0,4 mill. kroner til 8,2 mill. kroner. I 2021 og 2022 er det en ytterligere nedgang på 0,3 mill. kroner for disse årene.

Låneavdrag har samme forløp som renteutgifter. Avdragene øker med 1,0 mill. kroner fra 2015 til 2016. I 2017 øker avdragene med 1,5 mill. kroner og utgjør 10,6 mill. kroner, mens det i 2018 er en økning på 0,7 mill. kroner til 11,3 mill. kroner. For 2019, 2020 og 2021 er det en økning på 0,8 mill. kroner til 12,1 mill. kroner for hvert av disse årene. I 2022 er det en nedgang på 1,3 mill. kroner som følge av at 1 lån er innfridd i 2021.

Sum renter og avdrag i planperioden 2015 – 2022 utgjør 143 mill. kroner. Gjennomsnittlig rente- og avdragsbelastning pr. år beregnes til 17,9 mill. kroner. Årsregnskapet viser at renter og avdrag i 2014 utgjør 13,7 mill. kroner. Dette innebærer en økning pr. år på 4,2 mill. kroner (+30,7 %).

En vurdering av kommunens økonomiske handlefrihet med utgangspunkt i driftsresultat, fondsbeholdning og gjeldssituasjon

Etter vår vurdering vil kommunen få begrenset økonomisk handlefrihet etter store låneopptak, hvor kapitalkostnader i mange år fremover vil legge beslag på en vesentlig større del av driftsinntektene.

Videre knytter det seg usikkerhet til fremtidig vekst i de frie inntekter (skatt, skatteutjevning og rammetilskudd). Det fremgår av Revidert nasjonalbudsjett 2015 (RNB) at kommunenes frie inntekter er nedjustert med 1,3 mrd. kroner. Av denne nedjusteringen skyldes 400 mill. kroner endret anslag for virkningen av ny uføretrygd. Dette blir kommunene kompensert for. I tillegg foreslår Regjeringen at kommunesektoren tilføres 0,7 mrd. kroner i økte frie inntekter over rammetilskuddet, slik at kommunesektoren samlet tilføres 1,1 mrd. kroner.

I henhold til Økonomirapport 1/2015 ligger kommunens andel av skatteinngangen etter 5 måneder 1,7 mill. kroner under skatteinngang på samme tid i 2014. Årets skatteinngang utgjør 93,5 % av fjorårets skatteinngang på samme tid. De samlede skatteinntektene for landet er i RNB forventet å øke med 4,6 % fra 2014. Pr. utgangen av april var økningen 3,4 %. Det er usikkerhet knyttet til hvor stor veksten i skatteinntektene vil bli. I fremlagt forslag til budsjettjustering for kommunestyret er skatteanslaget i RNB lagt til grunn som betyr at det foreslås å redusere skatt, skatteutjevning og rammetilskudd med 400.000 kroner.

Både økte kapitalkostnader og nedgang i frie inntekter vil påvirke netto driftsresultat. Det antas derfor at man må påregne en vesentlig nedgang i netto driftsresultat i forhold til 2014, med de konsekvenser dette har for disposisjoner til avsetninger og investeringer. Dersom rentenivået skulle øke opp til det nivå som er antydnet i pkt. 6.3 ovenfor, medfører dette en ytterligere svekkelse av netto driftsresultat. Det sees ikke bort fra at det her kan bli et regnskapsmessig merforbruk (underskudd) på bunnlinjen.

Etter vår vurdering vil det melde seg et behov for en omstilling i driften for å kunne redusere kommunens driftsutgifter.

PROBLEMSTILLING 5

7 Kommunens økonomistyring i forhold til vedtatt budsjett

Oversikt over kommunens økonomiske utvikling og status er av avgjørende betydning for økonomistyringen på overordnet nivå. Når så kommunestyret har vedtatt et årsbudsjett basert på bl.a. disse forutsetningene, er det viktig at budsjettene følges. Spesielt når kommuner har et begrenset økonomisk handlingsrom, vil budsjettoppfølging og overholdelse av budsjett være viktig. I kommunal sektor er det et skille mellom drift og investering i regnskapssammenheng. Skillet mellom drift og investering er nærmere angitt i forskrift av 15.12.2000 om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner. Dette er utdypet i KRS 4: Foreløpig standard (F) – Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet fastsatt av styret i Foreningen GKRS (God kommunal regnskapsskikk) 17.12.2009, med endringer 16.12.2010.

7.1 Driftsregnskapet og investeringsregnskapet

Driftsregnskapet

Regnskapsmessig mer- eller mindreforbruk er bunnlinjen i kommuneregnskapet og består av årets løpende inntekter og utgifter (netto driftsresultat) samt avsetninger til fond og bruk av tidligere oppsparte midler. Et regnskapsmessig mindreforbruk er de midlene som er til overs etter at netto driftsresultat er disponert i tråd med kommunestyrets budsjettvedtak, og innebærer at driftsresultatet ikke er disponert fullt ut. Et regnskapsmessig merforbruk vil si at kommunen har overskredet det vedtatte, balanserte budsjettet.

Tall i millioner kroner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Regnskapsmessig mindreforbruk	1,4	1,2	0,6	1,1	3,6	4,4	0,8
Regnskapsresultat i % av driftsinntekter	0,9	0,7	0,3	0,6	1,9	2,1	0,4

Kommunen har rapportert regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) i hele perioden. Regnskapsresultatene har variert fra 0,3 % til 2,1 % av driftsinntektene. Dette indikerer tilfredsstillende oppfølging og styring i forhold til vedtatt budsjett når det gjelder driftssiden i årsbudsjettet.

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet kan avsluttes i balanse eller alternativt avsluttes med udekket eller udisponert. Udekket eller udisponert er avvik mellom det som er budsjettet i investeringsbudsjettet i året, og faktiske investeringsutgifter og investeringsinntekter i året.

Tall i millioner kroner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Udekket	2,2	2,1	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0
Regnskapsresultat i % av driftsinntekter	1,5	1,3	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0

Investeringsregnskapet har vist udekket beløp i 2008, 2009 og 2012 grunnet manglende finansiering. I de øvrige årene i perioden 2008 – 2014 er udekket beløp 0. Regnskapsresultatene varierer fra 1,5 % til 0,0 % av driftsinntektene.

7.2 Sammenligninger med andre kommuner

Driftsregnskapet

Tall i millioner kroner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Grue kommune:							
Regnskapsmessig mindreforbruk	1,1			5,1	0,3		
Regnskapsmessig merforbruk		-0,3	-4,8			-8,5	-4,3
Regnskapsresultat i % av driftsinntekter	0,3	-0,1	-1,3	1,3	0,1	-2,1	-1,0
Åmot kommune:							
Regnskapsmessig mindreforbruk	0,3	11,8	4,2		1,8		4,9
Regnskapsmessig merforbruk				-3,0		-3,2	
Regnskapsresultat i % av driftsinntekter	0,1	3,6	1,3	-0,8	0,5	-0,8	1,2
Dovre kommune:							
Regnskapsmessig mindreforbruk		1,8		4,7			
Regnskapsmessig merforbruk	-1,7		0,0		0,0	-1,2	-3,8
Regnskapsresultat i % av driftsinntekter	-1,0	1,0	0,0	2,3	0,0	-0,6	-1,7

Investeringsregnskapet

Tall i millioner kroner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Grue kommune:							
Udekket	4,1	1,9	1,2	1,3	0,0	0,4	0,2
Regnskapsresultat i % av driftsinntekter	1,1	0,5	0,3	0,3	0,0	0,1	0,0
Åmot kommune:							
Udekket	2,7	4,5	3,2	0,0	0,0	0,0	
Udisponert							-0,2
Regnskapsresultat i % av driftsinntekter	0,9	1,4	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dovre kommune:							
Udekket	0,0		1,6	0,0	0,0		0,0
Udisponert		0,0				0,0	
Regnskapsresultat i % av driftsinntekter	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0

7.3 Revisjonens vurdering

Driftsregnskapet

Kommunen har rapportert regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) i hele perioden 2008 – 2014. Dette indikerer god oppfølging og styring i forhold til vedtatt budsjett for driftsregnskapet.

Samtidig har det gitt mulighet til å kunne bygge opp kommunens disponible reserver.

Alvdal kommune har i gjennomsnitt hatt et regnskapsmessig mindreforbruk på 1,0 % av driftsinntektene. For kommunene Grue, Åmot og Dovre har de regnskapsmessige resultatene variert fra -0,4 % til 0,7 %.

Alvdal kommune har dermed hatt et vesentlig bedre resultat enn de kommunene vi har sammenlignet med.

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet har vist udekket beløp i 2008, 2009 og 2012 grunnet manglende finansiering. For øvrig har det vært tilfredsstillende oppfølging og styring av investeringsregnskapet i forhold til vedtatt budsjett.

8 RÅDMANNENS UTTAELSE

En foreløpig rapport ble sendt til rådmannen for uttalelse 7. juli 2015. Rådmannen har avgitt uttalelse til rapporten i brev av 29.07.2015.

Det er knyttet kommentarer til revisjonens vurderinger til

- Problemstilling 1 Driftsinntekter og driftsutgifter hvor brutto driftsresultat og netto driftsresultat representerer sentrale nøkkeltall
- Problemstilling 3 Kommunens egenkapital som reserve i disposisjonsfond og frie investeringsfond
- Problemstilling 4 Kommunens lånegjeld med konsekvenser for rente- og avdragsbelastning
- Problemstilling 5 Kommunens økonomistyring i forhold til vedtatt budsjett.

Rådmannen har i det alt vesentlig gjort gjeldende:

Problemstilling 1

- ✓ I tilknytning til pkt. 3.1 gis uttrykk for at det hadde vært hensiktsmessig å fremstille netto driftsresultat for Alvdal hvor premieavviket er amortisert med 15 og 10 år, slik at tallene blir sammenlignbare med de andre kommunene. Det vises her til eget oppsett vedlagt uttalelsen.
- ✓ Rådmannen har en annen tilnærming til rapportens pkt. 3.3, mål om avsetning av 3% netto driftsramme til disposisjonsfond. Målet forsøkes nådd gjennom

vedtatt budsjett og tildelte rammer, og det ligger ikke som en forventning om at den enkelte enhet skal komme ut med et mindreforbruk.

- ✓ Rådmannen deler ikke revisjonens vurdering i pkt. 3.4 om at det er store variasjoner i Alvdal kommunens netto driftsresultat. Det vises til kommentarene i uttalelsen til pkt. 3.1 og vedlagt oppstilling, hvor variasjonene for netto driftsresultat er svært små i perioden.
- ✓ Rådmannen er heller ikke enig i revisjonens beskrivelse vedr oppnådd mål om avsetning til disposisjonsfond i 2014, da denne avsetning innbefatter avsetning av premieavvik pensjon (4,7 mill).

Problemstilling 3

- ✓ Under pkt. 5.3 påpekes at en KOSTRA analyse skal gjennomføres med bakgrunn i kommunens drift som helhet.
- ✓ Under pkt. 5.4 bemerkes at det til investeringer i skole/flerbrukshall, beregnes et betydelig tilskudd gjennom spillemidler som vil redusere behovet for låneopptak.

Problemstilling 4

I rapporten konkluderes med at det vil melde seg et behov for omstilling av driften for å redusere kommunens driftsutgifter. I flg. rådmannen er dette godt kjent for både administrasjon og kommunestyre, og har i lengre tid vært på sakskartet. Med bakgrunn i dette er det iverksatt prosesser både i tråd med de punkter som er nevnt under rapportens del 5.3, og andre tiltak innen enhetene helse og kommunalteknikk.

I tillegg nevnes at det ved bygging av ny felles barneskole, legges til grunn en forventet driftsreduksjon på om lag 2 mill kroner.

Problemstilling 5

Til pkt. 7.1 anføres at også her vil metode for amortisering av premieavviket påvirke tallene som framkommer som regnskapsmessig resultat. Det vises til tabell vedlagt uttalelsen over beregnede regnskapstall med 15 og 10 års amortisering.

9 REVISJONENS KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

9.1 Revisjonens konklusjoner

Formålet med prosjektet er å belyse den økonomiske utviklingen og status i Alvdal kommune.

I henhold til prosjektbeskrivelsen, som er behandlet av kontrollutvalget, skal følgende problemstillinger undersøkes:

1. Driftsinntekter og driftsutgifter hvor brutto driftsresultat og netto driftsresultat representerer sentrale nøkkeltall
2. Investeringer og finansiering av disse fordelt på låne- og egenfinansiering

3. Kommunens egenkapital som reserve i disposisjonsfond og frie investeringsfond
4. Kommunens lånegjeld med konsekvenser for rente- og avdragsbelastning
5. Kommunens økonomistyring i forhold til vedtatt budsjett.

Revisjonen har i sine undersøkelser tatt utgangspunkt i økonomiske nøkkeltall for perioden 2008 – 2014 som vi mener viser sentrale hovedtrekk ved kommunens økonomiske utvikling. Samtidig har vi sammenholdt økonomiske opplysninger fra Alvdal kommune mot tilsvarende tall fra andre kommuner som det er relevant å sammenligne med.

Nedenfor følger et sammendrag av våre undersøkelser for de enkelte problemstillinger:

Problemstilling 1:

I problemstilling 1 undersøkte vi driftsinntekter og driftsutgifter hvor brutto driftsresultat og netto driftsresultat representerer sentrale nøkkeltall.

Brutto driftsresultat

Alvdal kommune har hatt positivt brutto driftsresultat i hele perioden. Driftsresultatene viser forholdsvis store variasjoner og var på det laveste i 2008 med 1,2 % av driftsinntektene. Høyest driftsresultat var det i 2014 og utgjorde da hele 5,5 % av driftsinntektene. Variasjonsbredden (differansen mellom høyeste og laveste verdi) er 4,3 %.

Det kan i denne sammenheng være hensiktsmessig å se på gjennomsnittet for perioden.

Vi har beregnet at brutto driftsresultat i prosent av driftsinntektene i gjennomsnitt utgjorde 3,2 % for Alvdal kommune i perioden 2008 – 2014.

Alvdal kommune har brutto driftsresultat som har vært bedre enn sammenligningskommunene.

Netto driftsresultat

1-årig amortisering premieavvik

Alvdal kommune har i perioden hatt positivt netto driftsresultat med unntak av 2008. Driftsresultatene viser også her noe variasjon i perioden, men er mindre enn for brutto driftsresultat, og var på det laveste i 2008 med -0,5 % av driftsinntektene. Høyest driftsresultat var det i 2014 og utgjorde da 3,2 % av driftsinntektene. Variasjonsbredden er 3,7 %.

Gjennomsnittlig netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene har for Alvdal kommune vært på 1,8 % i perioden.

Amortisering premieavvik 15 og 10 år

Netto driftsresultat har vært positivt i hele perioden. Driftsresultatene viser mindre variasjoner enn årsregnskapets tall, og var på det laveste i 2008 med 1,3 %

av driftsinntektene. Høyest driftsresultat var det i 2009, 2013 og 2014 og utgjorde da 3,0 % av driftsinntektene. Variasjonsbredden er 1,7 %.

Gjennomsnittlig netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene har for Alvdal kommune vært på 2,4 % i perioden.

Alvdal kommune har et netto driftsresultat som er på linje med gjennomsnittet for Kostragruppe 02, men vesentlig bedre enn Grue, Åmot og Dovre kommuner.

Nedenfor følger en nærmere analyse av netto driftsresultat målt mot anbefalingene fra TBU. I årsregnskapet for 2014 har kommunen et netto driftsresultat på 3,2 % av driftsinntektene. Dette er vesentlig høyere enn anbefalingen fra TBU på 1,75 % av driftsinntektene. For de øvrige årene 2008 – 2013 er netto driftsresultat under anbefalingen fra TBU på 3 % av driftsinntektene.

Netto driftsresultat for Alvdal kommune er også påvirket av håndteringen av premieavvik pensjon. Ved bokføring av premieavvik (1-årig amortisering), er det 6 år hvor netto driftsresultat er under anbefalingen fra TBU på 3 %. Korrigeres det for premieavvik (15 og 10 års amortisering), er det 4 år der netto driftsresultat er under anbefalingen fra TBU. Dersom det sees helt bort fra premieavvik (jfr. side 6 i rapporten), er det 5 år hvor netto driftsresultat er under anbefalingen fra TBU.

Mål som kommunen har beskrevet i sine styringsdokumenter

Alvdal kommune har i 2014 nådd sin målsetting om avsetning til generelt disposisjonsfond, men har i varierende grad av måloppnåelse når det gjelder økonomi på enhetene.

Problemstilling 2:

I problemstilling 2 undersøkte vi investeringer og finansiering av disse fordelt på låne- og egenfinansiering.

Investeringsutgiftene viser store variasjoner og var på det laveste i 2008. Høyest var investeringsutgiftene i 2014 og utgjorde da 18,8 % av driftsinntektene. Variasjonsbredden er 14,5 %. Beregnet gjennomsnitt for perioden 2008 – 2014 utgjør 8,5 % av driftsinntektene. Investeringsene ligger godt under fylkesmannens finansindikator om at brutto investeringsutgifter ikke bør overstige 15 % av driftsinntektene over tid.

Sammenligningskommunene har hatt vesentlig høyere investeringsutgifter i perioden enn Alvdal kommune.

Alvdal kommunes totale investeringer i perioden utgjør 114,4 mill. kroner, hvorav 81,5 mill. kroner er lånefinansiert (71 %) og 32,9 mill. kroner er finansiert med egenkapital (29 %).

Etter vår vurdering har kommunen hatt en tilfredsstillende egenfinansiering av investeringene.

Situasjon vil imidlertid bli en helt annet med de store investeringene som det legges opp til i økonomiplanperioden. Hovedtyngden av investeringene må da lånefinansieres og investeringsutgiftene vil vesentlig overstige normen på 15 % av driftsinntektene.

Problemstilling 3:

I problemstilling 3 undersøkte vi kommunens egenkapital som reserve i disposisjonsfond og frie investeringsfond.

Alvdal kommune har frie fondsmidler pr. 31.12.14 som utgjør 7,7 % av driftsinntektene.

Alvdal kommune har frie fondsmidler som er til dels vesentlig høyere enn sammenlignbare kommuner og Kostragruppe 02.

«Det helte frie» disposisjonsfondet utgjør ikke mer enn 8,1 mill. kroner og vil sammen med beskjedne ubundne investeringsfond på 2,2 mill. kroner ikke kunne bidra stort til finansiering av de store investeringene som skal gjennomføres de kommende årene.

Etter vår vurdering har ikke kommunen muligheter for nevneverdig egenfinansiering av de store planlagte investeringene og finansieringen må hovedsakelig baseres på lån.

Problemstilling 4:

I problemstilling 4 undersøkte vi kommunens lånegjeld med konsekvenser for rente- og avdragsbelastning.

Renteutgifter og låneavdrag

Både renteutgifter og låneavdrag vil som følge av de store låneopptak knyttet til investeringene i økonomiplanperioden, øke vesentlig sammenlignet med hva som har vært tilfelle til nå. Disse betydelige investeringer med stor økning i lånegjelden, bidrar til at kommunen blir mer sårbar for renteøkninger.

Sum renter og avdrag i planperioden 2015 – 2022 utgjør 143 mill. kroner. Gjennomsnittlig rente- og avdragsbelastning pr. år beregnes til 17,9 mill. kroner. Årsregnskapet viser at renter og avdrag i 2014 utgjør 13,7 mill. kroner. Dette innebærer en økning pr. år på 4,2 mill. kroner (+30,7 %).

Kommunens økonomiske handlefrihet

Etter vår vurdering vil kommunen få begrenset økonomisk handlefrihet etter store låneopptak, hvor kapitalkostnader i mange år fremover vil legge beslag på en vesentlig større del av driftsinntektene.

Videre knytter det seg usikkerhet til fremtidig vekst i de frie inntekter (skatt, skatteutjevning og rammetilskudd).

Det er usikkerhet knyttet til hvor stor veksten i skatteinntektene vil bli. I fremlagt forslag til budsjettjustering for kommunestyret er skatteanslaget i RNB lagt til grunn som betyr at det foreslås å redusere skatt, skatteutjevning og rammetilskudd med 400.000 kroner.

Både økte kapitalkostnader og nedgang i frie inntekter vil påvirke netto driftsresultat. Det antas derfor at man må påregne en vesentlig nedgang i netto driftsresultat i forhold til 2014, med de konsekvenser dette har for disposisjoner til avsetninger og investeringer. Dersom rentenivået skulle øke opp til det nivå som er antydnet i pkt. 6.3 ovenfor, medfører dette en ytterligere svekkelse av netto driftsresultat. Det sees ikke bort fra at det her kan bli et regnskapsmessig merforbruk (underskudd) på bunnlinjen.

Etter vår vurdering vil det melde seg et behov for en omstilling i driften for å kunne redusere kommunens driftsutgifter.

Problemstilling 5:

I problemstilling 5 undersøkte vi kommunens økonomistyring i forhold til vedtatt budsjett.

Driftsregnskapet

Kommunen har rapportert regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) i hele perioden 2008 – 2014. Dette indikerer god oppfølging og styring i forhold til vedtatt budsjett for driftsregnskapet.

Samtidig har det gitt mulighet til å kunne bygge opp kommunens disponible reserver.

Alvdal kommune har i gjennomsnitt hatt et regnskapsmessig mindreforbruk på 1,0 % av driftsinntektene. For kommunene Grue, Åmot og Dovre har de regnskapsmessige resultatene variert fra -0,4 % til 0,7 %.

Alvdal kommune har dermed hatt et vesentlig bedre resultat enn de kommunene vi har sammenlignet med.

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet har vist udekket beløp i 2008, 2009 og 2012 grunnet manglende finansiering. For øvrig har det vært tilfredsstillende oppfølging og styring av investeringsregnskapet i forhold til vedtatt budsjett.

9.2 Revisjonens anbefaling

Etter endt gjennomgang skal vi oppsummere med våre anbefalinger. Anbefalingene har vi utarbeidet på grunnlag av våre konklusjoner. For bærekraft i økonomisk utvikling og status i Alvdal kommune har vi utarbeidet følgende anbefalinger:

1. Det bør vurderes å bygge opp en «buffer» i form av et rentefond for å møte fremtid renteoppgang.
2. Det bør vurderes å fastsette en målsetting i kommunens styringsdokumenter for størrelsen på «det helt frie» disposisjonsfondet.

10 KILDEREFERANSER OG VEDLEGG

10.1 Kildereferanser

- Årsregnskap Alvdal kommune 2008 – 2014
- Rapport fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU), April 2015
- Årsberetning 2014 for Alvdal kommune
- Statistisk sentralbyrå (SSB), KOMMUNE-STAT-RAPPORTERING, ureviderte tall pr. 15.03.15 og 15.06.15
- Forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner) 15.12.2000
- Årsbudsjett Alvdal kommune 2014 - 2015
- Fylkesmannen i Hedmark, Statistikk for kommunaløkonomi og tjenesteproduksjon 2004 Del A – Finansindikatorer
- Økonomiplan Alvdal kommune 2015 – 2022
- Revidert nasjonalbudsjett 2015
- Økonomirapport 1/2015 Alvdal kommune
- KRS 4: Foreløpig standard (F) – Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet fastsatt av styret i Foreningen GKRS (God kommunal regnskapsskikk) 17.12.2009, med endringer 16.12.2010

10.2 Rådmannens uttalelse

Revisjon Fjell IKS
v/Svein Magne Evavold
2550 OS I ØSTERDALEN

Unntatt offentlig innsyn OfI §5

Alvdal, 29.07.2015

Vår ref. Løpenr. Arkivkode
15/584-2 4021/15 200
(Vennligst oppgi "Vår ref." ved svar)

Saksbehandler
Erling Straalberg

Deres ref.

SVAR - FORVALTNINGSREVISJON OM BÆREKRAFT I ØKONOMI UTVIKLING OG STATUS I ALVDAL KOMMUNE - RÅDMANNENS UTTALELSE

Det vises til oversendt rapport - «forvaltningsrevisjon bærekraft i økonomisk utvikling og status i Alvdal kommune», mottatt 7 juli 2015. Under følger rådmannens uttalelse omkring rapporten:

Rapporten tar for seg 5 problemstillinger:

Problemstilling 1.

Driftsinntekter og driftsutgifter hvor brutto driftsresultat og netto driftsresultat representerer sentrale nøkkeltall.

Under punkt 3.1, hadde det vært hensiktsmessig og framstille netto driftsresultat for Alvdal hvor premieavviket er amortisert med 15 og 10 år, slik at tallene blir sammenlignbare med de andre kommunene jf oppstillingen i pkt 3.2. Administrasjonen har i dette tilfellet lagd et slikt oppsett for Alvdal kommune. Disse tallene vedlegges høringen, og kan sammenlignes med tallene for de øvrige kommunene.

Hva gjelder rapportens pkt 3.3, mål om avsetning av 3% netto driftsramme til disposisjonsfond, så har her rådmannen en annen tilnærming til dette. Dette målet forsøkes nådd gjennom vedtatt budsjett og tildelte rammer, og ligger ikke som en forventning om at den enkelte enhet skal komme ut med et mindreforbruk i forhold til tildelt ramme.

I revisjonens pkt 3,4, siste avsnitt, vises det til store variasjoner i Alvdal kommunes netto driftsresultat. Rådmannen deler ikke denne oppfatningen, da det framgår av rapporten at variasjonene er mindre enn for de sammenlignbare kommunene. Legger man til grunn det som er kommentert i dette brevet vedr pkt 3.1 og vedlagt oppstilling, ser man at variasjonene for netto driftsresultat er svært små i perioden for Alvdal kommune.

Rådmannen er heller ikke enig i revisjonens beskrivelse vedr oppnådd mål om avsetning til disposisjonsfond i 2014, da denne avsetningen innbefatter avsetning av premieavvik pensjon. (4,7 mill). Hva gjelder måloppnåelse for enhetene i 2014, vises det til kommentar ovenfor vedr pkt 3.4.

Problemstilling 2.

Investeringer og finansiering av disse fordelt på låne – og egenfinansiering.

Ingen kommentar.

Problemstilling 3.

Kommunens egenkapital som reserve i disposisjonsfond og frie investeringsfond.

Under pkt 5,3, vil rådmannen her påpeke at en KOSTRA analyse skal gjennomføres med bakgrunn i kommunens drift som helhet, og ikke bare de fire punktene som er nevnt i pkt 5,3, jf vedtak budsjett 2015.

Under pkt 5,4, siste avsnitt, må det tilføyes at det til investeringer i skole / flerbrukshall, beregnes et betydelig tilskudd gjennom spillemidler. Dette er for så vidt ikke å betrakte som egenfinansiering, men vil likevel redusere behovet for låneopptak.

Problemstilling 4.

Kommunens lånegjeld med konsekvenser for rente – og avdragsbelastning.

Rapporten konkluderer her med at det vil melde seg et behov omstilling av driften for å redusere kommunens driftsutgifter, derigjennom å kunne takle framtidig økte rente og avdragskostnader. Dette er for så vidt godt kjent for både administrasjon og kommunestyre, og har i lengre tid vært på sakskartet. Med bakgrunn i dette er det iverksatt prosesser i både tråd med de punkter som er nevnt under rapportens del 5.3, og andre tiltak innen enhetene helse og kommunalteknikk.

I tillegg må det nevnes at det ved bygging av ny felles barneskole, legges til grunn en forventet driftsreduksjon på om lag 2 mill kroner. Det vil til formannskapetets møte i august i år, bli framlagt en grundigere kvalitetssikring av disse tallene.

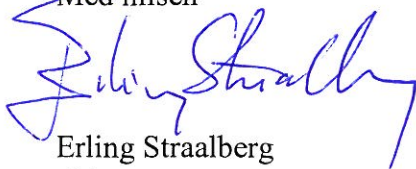
For øvrig må det bemerkes at hele kommunens drift vil bli gjenstand for en driftsmessig gjennomgang for å redusere driftsnivået. Dette er en forutsetning for å kunne gjennomføre de planlagte investeringer.

Problemstilling 5.

Kommunens økonomistyring i forhold til vedtatte budsjett.

Pkt 7.1. Også her vil metode for amortisering av premieavviket påvirke tallene som framkommer som regnskapsmessig resultat. I vedlagt tabell framgår beregnede regnskapstall tall med 15 og 10 års amortisering. Dette for å kunne ha et relevant sammenligningsgrunnlag med de kommunene det er sammenlignet med.

Med hilsen

Erling Straalberg
rådmann

Kopi: Økonomisjef
Vedlegg: Tabell over økonomiske nøkkeltall basert på 15 og 10 års amortisering av
Premieavvik.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totalt	Gj.snitt pr. år
Netto dr. res. i avlagte regnskap, i millioner kr	-0,8	4,5	3,1	3,1	4,9	2,5	6,9	24,2	3,5
Netto dr. res. m/amort. pr.avvik over flere år, i millioner kr	1,9	5,0	4,2	4,4	3,9	6,3	6,5	32,2	4,6
Netto dr. res. i % av totale dr.innt. i avlagte regnskap	-0,5 %	2,7 %	1,8 %	1,6 %	2,5 %	1,2 %	3,2 %		1,8 %
Netto dr. res. i % av tot. dr.innt. m/amort. pr.avvik over flere år	1,3 %	3,0 %	2,4 %	2,3 %	2,0 %	3,0 %	3,0 %		2,4 %
Regnskapsresultat (bunntlinja) i avlagte regnskap, i millioner kr	1,4	1,2	0,6	1,1	3,6	4,4	0,9	13,2	1,9
Regnskapsresultat (bunntlinja) m/amort. pr.avvik over flere år, i mill. kr	2,0	2,4	2,1	-	8,0	4,2	4,3	23,0	3,3